

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foile înscrise în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 250 Lei
Pe 6 luni . . . 150 Lei
Pentru străinătate 750 Lei

Unitatea

Foile bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Pildă de urmat

(+) Nu-i pentru primadată că ne îndreptăm spre toți fiil de bine ai Bisericii noastre — preoți și mireni — cu rugăminte: Ajuțați Seminarul Teologic din ctitoria lui Inochentie Micu! Noi, uniți, ca să răzvim prin greutăți, trebule să ne ajutăm singuri. Altfel rămânem locului, ori dăm îndărăpt, pentru ca la urmă să fim copleșiți și să cădem sub apăsarea poaverilor cărora ar fi fost neapărat de lipsă să le facem față la vreme potrivită.

Și caută să recunoaștem și să mărturisim — asta una cu plăcere — că glasul chemător la binefacere creștinească n'a sunat chiar în pustiu. Har Domnului, cum s'a încrestat la vremea sa pe paginile noastre, s'au aflat singuratici, cari au grăbit, cu obolul lor, la susținerea câte unui cleric la Acad. Teologică din Blaj. Și avem bucuria să vestim că sunt și protopopiate a căror preoțime, înmănușată în acelaș spirit de superioară înțelegere și jertfelnicie, a făcut acelaș gest, și frumos și înălțător, de venire într'ajutorul așezământului dela Blaj cu rosturi atât de mărețe în săuul Bisericii și al Neamului, dar care din puterile proprii, nu mai poate purta sarcina grea a îngrijirii cu cele trebuincioase traiului tinerilor leviti aflători la fântânile dărilor sale.

În fruntea acestor protopopiate, pilduitor de înțelegătoare a vremilor prin cari trecem și a nevoilor ceasului de față, e cel al Blajului. Acesta a dăruit, în scopul pomenit, în anul 1940 suma de 11.710 Lei; în 1941 suma de 11.910 Lei, iar în sinodul ținut în preajma Nașterii Domnului din anul trecut a luat hotărârea carea — odată ce-i vorba de o cauză supravegheată de păr. Iuliu Busoiu — nu încape îndoială că nu va rămânea literă moartă, de a contribui, în anul 1942, la susținerea clericului tânăr din Seminar cu 32.976 Lei (10% din salariul actual, lună de lună). Aiudul (protopopiatul) a dat și el pe lunile Oct. 1941—Ian. 1942, Lei 6520, rămânând ca de aci încolo să trimită lunar câte 1630 Lei. Târnăveni, deocamdată, s'au înscris pe răbojul binefăcătorilor cu 3200 Lei.

Pilda acestor protopopiate e dintre cele mai frumoase. Și se dă chiar la timp. Pentru că resursele materiale ale Seminarului sunt de tot secătuite, iar partea cea mai mare a candidaților la slujba altarului sunt lipsiți de mijloace. Unii sunt refugiați. Celor cari pot căpăta ceva de acasă, abia de le ajunge cu scumpetea de azi, ceea ce capătă, pentru cărți, încălțăminte și haine. Aiutoarele dela stat sunt mai puțin decât îndestulătoare. Așa că razimul trebuie căutat aiurea. Și unde poate fi căutat în primul rând, dacă nu la marinositatea largă și caldă a preoțimii?

Mai prindem și svonuri bune

— Increstări în legătură cu o campanie edilitară ce privește Blajul —

de GRIGORE DASCALU

Blajul românesc a răsărit din inima și gândul românesc al vlădicului-mucenic Inochentie Micu de veșnic binecuvântată pomenire. Și așezare românească, mereu crescută, încălzită și luminată de acelaș jertfelnic și apostolic spirit român unit și preoțesc al nașterii sale pentru românism și idealism creștin a rămas fără încetare până în ziua de azi. Nimeni n'a prins în linii mai luminoase rosturile și realizările acestei cetăți a cărții și a înfăptuirilor mărețe, decât Nicolae Iorga când a făcut mărturisirea neprefăcută, desinteresată și mișcătoare: „Aici e pământul sfânt al Blajului, în locurile unde au scris cu sângele inimii lor, și au învățat și pe alții, cu toată căldura ce stătea într'înșii, acei înainte mergători ai culturii naționale românești, cari au fost blândul călugăr Samuil Klein, asprul muncitor fanatic Șincai, și cumintele alcătuitoare de teorii Petru Maior”.

S'au împlinit două veacuri de când preoțimea ardeleană română unită a dat, din toată sărăcia ei, 25.000 floreni — bani grei pentru acele vremuri (1738)! — ca să se ridice, în preajma castelului lui Bagdi, și apoi al Apaffy-știlor străini și dușmani alor noștri, trainice clădiri cari să ocrotiască în umbra bisericii mănăstirești, smeriți, dar învățați, dascăli ieromonahi și tineri dornici de învățătură și înaintare. Și mâne-poimâne vor fi două sute de ani de când zidurile acelea binecuvântate au primit, în cuprinsul lor sobru, pe cei dintâi luminători a odraslelor obidiților de iobagi români din toate părțile Ardealului (1747): pe Grigore Maior, Silvestru Caliani și Geronțiu Cotorea. Cu vremea a crescut atât numărul dascălilor, cât și al ucenicilor slovei, veniți la școalele deschise în 1754, unde, peste slova scrisă, s'a învățat crezul adânc „din care a încolțit ideea de înălțare a neamului.” (Silviu Dragomir). Eliade Rădulescu era îndreptățit s'o spună că: „De-aici a răsărit soarele Românilor”. Vreme de-un veac și jumătate, în dosul fațadelor, modeste la arătare, a școalelor deschise de Petru Pavel Aaron, a existat „o școală nevăzută, din care radia, cu o covârșitoare putere, spiritul creator al românismului”. (S. Dragomir).

Nu-i mirare — deși a fost o nedreptate strigătoare la ceriu — că stăpânirea străină n'a văzut cu ochi buni focarul românesc dela îmbinarea Târnavelor și nu i-a dat mână de ajutor. Ba dimpotrivă: s'ar fi bucurat să-l știe ras de pe fața pământului, cu vlădici, cu dascăli, cu școale și cu elevi cu tot. Dărze-

nia dacă a unor ierarhi de aci, cuminenția romană a altora, jertfelnicia apostolică și nețărmurita dragoste de neam a tuturor, a susținut însă, a lărgit și a îmbogățit mereu acest cuib al redeșteptării noastre creștine și naționale. Vasile Vodă (cum l-a numit N. Iorga pe mitropolitul Suci) cu impozantele sale vetre de lumină, și vlădicul Alexandru cu dania sa da peste un milion pentru împodobirea catedralei, s'au arătat înțelegători și vrednici urmași a înaintașilor lor. Fiecare colțișor, și fiecare piatră, din acest centru cultural, glăsuște sus și tare, tuturor celor ce, trecând pe aci, au ochi de văzut și înțelegere istorică de cumpănit, despre același suflet bisericesc și românesc care s'a vădit, între toate împrejurările, în înfăptuiri folositoare obștei.

Mult ne-am fi bucurat dacă, după unirea cea mare, stăpânirea trecută și-ar fi înțeles mai bine datorința sa față de acest izvor de neprihănită lumină și energie națională. Nu ne-a fost dat însă s'avem această bucurie. Nu zicem că nu s'a făcut nimic. Dar a fost prea puțin cât s'a făcut pentru Blaj, chiar și numai proporțional cu alte orașe și orașele de dincoace și de dincolo de Carpați. Nefericita prismă, îngust subiectivă și pătimasă, cu care au fost privite lucrurile la noi, a întunecat vederea puternicilor zilei, cari au risipit sute de milioane pe deșertăciuni și răutăți, fără să se sinchisească de nevoile Blajului.

Acum însă se svonește că sunt nădejdi să se primească ajutoare bănești și pentru ridicarea, din punct de vedere edilitar, a ctitoriei lui Inochentie Micu, P. P. Aaron, Leményi, Vancea, Suci și a celorlalți șezători în scaunul arhieresc de aci. E vorba de realizări reclamate imperios de necesități urgente, cum ar fi apeductul, o baie comună, conductă de gaz, canalizare, indiguirea Târnavei, mai multe altole.

Toate acestea trebuiau făcute mai de mult. E mai mult decât o anomalie să ai peste 2500 elevi și eleve la școalele acestui târgușor, cei mai mulți fiind externi, și să n'ai pentru ei altă baie decât Târnavele, când știe toată lumea că lelea Toloboaiie își doarme de mult somnul dreptilor. . . Și, fără frământările lui Alex. Lupeanu-Melin, înțelegerea d. Iuliu Maniu, care a dat sumele necesare pentru lucrările de începere a zidirii, și iscusința păr. Macaveiu, care a știut folosi un moment prielnic pentru a storce bunăvoința silită (— era așteptat Regele la Blaj),

bunavoința puternicilor zilei, această cetate silințelor acărții și culturale și artistice ar fi rămas, ad Kalendas graecas, și fără „Palatul Cultural” care s'a dovedit deja atât de binevenit.

Ne-am înșelat, de atâtea ori, chiar și în cele mai îndreptățite așteptări ale noastre. Să ne rezerve și actuala campanie edilitară o desiluzie amară? Știe Dumnezeu. Pentru a respinge o cerere se pot găsi oricând o sumedenie de motive trase de păr. Noi,ăștia dela Blaj, suntem obișnuiți însă să trăim cu nădejdea mai binelui. De aceea nădăjduim și acum cele bune. O cărmuire, cât de cât înzestrată cu simț de dreptate și cu bun simț, chiar și dacă ar crede că poate trece peste dorințele altora, la nevoile unei tinerimi școlare și a dascălimii aflătoare aci în număr așa de mare, trebuie să se oprească și să le satisfacă. Apă de spălat, căldură și baie le trebuiesc neapărat. În cazul de față, cu puțină bunavoință, li-se pot da, și ar fi o crimă să mai fie amânat acest lucru.

În legătură cu aceasta și o spovadă, care-i a multora, și de multă vreme: Seminariștii blăjeni se străduiesc de ani de zile să adune bani ca să poată ridica, în fața catedralei, o statuie lui Inochentie Micu. Dar, după toate prevederile, visul acesta are să rămână încă numai vis. S'ar putea face însă altceva, cu cheltuieli mai puține. Dar și aci e lipsă de ajutor din afară: să se așeze, la locuri potrivite, barem plăci comemorative dacă pentru busturi nu s'ar găsi bani. Are Blajul atâtea așezăminte bisericesti, școlare și administrative, și are atâtea figuri ilustre, a căror reînviere și readucere în lumea în care au ostenit și au pățimit, ar fi imbold permanent și grăitor pentru generațiile ce se perândă pe aici, și pentru toți câți ar trece prin fața lor nemurită în metal ori în marmoră. Nu există centru, în tot cuprinsul României, care să întrecă Blajul sub raportul luminătorilor cu scrisul, cu graiul și cu fapta.

Nu ambiție locală, ci adevărul istoric și interesul superior al românismului integru și luminat a trezit și hrănește dorința spovedită mai sus. Și o spunem ca să se știe, chiar

dacă va răsună în pustiu. Deși înafară de vlădiciei Blajului, apostoli ca cei trei luceferi ai redeşptării noastre: Samuil Micu, Șincai, P. Maior, și a Aron Pumnul, I. Rusu, T. Pap, Bărnăuțiu, Barițiu, Alex. Grama, Emil Viciu, Ion Micu-Moldovanu, Bunea, Iacob Mureșanu, Szmigelszki, Ciura, Dr. Rațiu, Precup, Roșianu ș. a., ar merita, fără doar și poate, o cinstită care ar cinsti și pe cei ce le-ar face-o.

Anglia și Europa creștină. Se susține cu tărie că ministrul de externe al Angliei, d. Eden, ar fi făgăduit lui Stalin la Moscova, cu prilejul recentei sale petreceri acolo, mână liberă în Europa, în schimbul ajutorului militar acordat acum Murei Britanii. În legătură cu această „vindere a pielei ursului din pădure”, d. Pamfil Șeicaru scrie în primarticolul „Curentului” de azi, sub titlul din fruntea acestor rânduri, între altele, și ceea ce urmează:

„Că Anglia, prin d. Eden, a concesionat Europa Rusiei Sovietice, nu ne surprinde, fiindcă nu are nimic comun cu acest continent. Dar uită că în afară de încordarea militară a Germaniei și a aliaților ei, care vor avea grijă să-i rezerve lui Stalin un rol esențial în reorganizarea Siberiei, o întoarcere rusomongolică spre locurile de origini, — mai există în Europa o forță spirituală: Roma Papală.

În toate aceste frământări, în acest sbucium tragic al umanității, Papa și-a păstrat intactă autoritatea; de pe vremea când Papa Grigore impunea căința dela Canossa, Sfântul Scaun nu a mai avut o așa de mare putere spirituală, nu a exercitat cu o așa de nediscutată autoritate rolul de arbitru. Moscova reorganizând Europa, înseamnă Moscova descreștinând Europa, ceea ce implică desființarea Romei papale. Nu se putea o acțiune mai nimerită, pentru a determina o solidarizare creștină a Europei, o definiție spirituală a sensului acestui război, chiar pentru cei cu înțelegere târzie.

Evident că d. Churchill nu poate înțe-

lege autoritatea Bisericii, și mai puțin autoritatea Romei papale, fiind deprins cu Biserica anglicană, creiată de Henric al VIII, și Barbă albastră, pentru necesitatea deselor divorțuri. Ce autoritate spirituală reprezintă în fața d-lui Churchill, episcopul de Canterbury, care predică după normative, gândindu-se creștin după cum i se indică de către consiliul de miniștri? Dacă se ordonă să cădeți teze pe Stalin, să facă apologia materialismului marxist, prea sfinția sa anglicană se execută prompt și conștiincios; este în această totală aservire a Bisericii necesităților temporare ale Statului englez, renegarea ei creștină.

...Și când te gândești că numai ieri alaltăieri, bisericani români ortodocși dintre cei mai de vază fraternizau cu anglicanii și se simțeau fericiți a fi cât mai aproape de ei. În schimb pentru Roma papală și pentru Scaun, pe care intenționat îl confundă cu anumite figuri antipatice, trecător aflătoare pe acolo, n'au avut și n'au decât aprecieri răutăcioase și strâmbe, ca sufletele din cari pornesc

Deșteaptă-te Române

Măncând dela un mic studiu al d. Emanoil Bucuța, apărut în numărul de pe Octombrie c., al revistei Transilvania din Sibiu, d. Aug. Caliani publică în *Ardealul* din București (5. I. 42), la locul de frunte cu li-se cuvenia, o seamă de extrem de interesante și mult grăitoare încreștări în legătură cu neperitoarea creație a lui Andrei Murășanu: *Deșteaptă-te Române*, în care inimosul fiu al Bisericii noastre a isbutit și pună — cum zice d. Bucuța — „tot clocotul, toată plângerea împotriva soartei, și toată nădejdea într'un alt viitor, a unui neam întreg”. — Dar să lăsăm la cuvânt pe d. Aug. Caliani:

Titu Maiorescu lovise în Andrei Murășanu, fiindcă îi examinase creațiile poetice sub aspectul *clasicului* și nu al *naționalului*.

Or, de aceeași osândă era să aibă parte chiar și *Deșteaptă-te Române* în trecutul nu prea îndepărtat, când viața noastră publică, pierzându-și busola unei linii drepte și demne, aprecia mai mult *politicul* cu aranjamentele sale personale, mai mari

FOIȚA „UNIRII”

Suflet delicat

Am cetit și am recetit de multeori știrea scurtă din „Unirea”: „*f. Aurica Mândruțiu, născ. Bungărdeanu, soția d. inginer Ilie Mândruțiu, a încetat din viață în Arad la 14 Noiembrie c., în anul 30 al etății și 9 al fericitei sale căsătorii. — Odihnească în pace!*” Vor fi cetit-o mulți cetitori, dar puțini cunosc tragicul acestei fericite căsătorii.

Am cunoscut-o pare-mi-se în Sâmbăta lui Lazar din 1940. După sfânta liturgie de dimineața, am intrat în un confesional al catedralei „Schimbarea la față” din Cluj înainte de ora 8, cu gândul să mărturisesc pe vreo câțiva din credincioșii cari ar vrea să se cuminece la s. liturgie următoare. Și nu am putut ieși din confesional decât numai câțiva ore, din cauza mulțimii, care voia să se împărtășească în Dumineca Florilor. Căialați confesari se duseseră demult, unii la slujbele lor, alții la casele lor. Înaintea catedralei mă aștepta o doamnă, sau domnișoară, tină, simpatică, cu ochii triști și cu fața vestitoare de suferință:

— Am tot vrut să mă spovedesc la d-ta,

dar până acum nu am avut prilej. După s. liturgie am întrebat pe o femeie, care preot spovedește aici și mi-a răspuns: „Nu știu, cum îl cheamă, dar noi îi zicem în glumă „Popa cel cu patrafir”, că are totdeauna patrafir în buzunar. M'am gândit, că ești d-ta și am intrat și eu și m'am spovedit. Poate îți aduci aminte...”

— Nu-mi aduc aminte de nimic, doamnă sau domnișoară, pentru că am spovedit aproape patru ceasuri...

Sunt doamnă, Părinte, dar cum am spus în spovedire...

— Să nu vorbim de spovedire, dar te rog spune-mi, dacă ai ceva deosebit să-mi comunică că mă grăbesc spre casă.

— Și eu merg într'acolo, mi-a răspuns, și vorbim pe drum, dar să-ți dau ceva, că pentru aceasta am venit.

Și a scos din poșetă o cârtică cu titlul „*Crucea mea*”, versuri de Aurelia Bungărdeanu m. Mândruțiu, având coperta împodobită cu Răstignirea. M'am uitat la forma aceasta neobișnuită cu mirare și am privit-o întrebător.

— Părinte, soțul meu e la Doftana. Poate îți mai aduci aminte de pretinsa conjurație alui Precup...

— Da? Cunosce bine familiile unora dintre cei închiși, pe ale lui Nicoară, Fleșiaru și Mesaroș. Am fost în casele părinților lor și bătrânului colonel Fleșiaru i-am spus, că poate fi mândru de nepoții săi.

— Ce bine îmi pare, că cunoști măcar pe unii din ei. Cu ei e și soțul meu.

— În anii trecuți le-am trimis prin un frate al lui Nicoară cărți și reviste de cetit.

— Spune mai încet, Părinte, că vezi d-ta în vremurile noastre de prigoană, e riscat să vorbească cineva de bine pe cei închiși...

— Eu, Doamnă, nu i-am socotit de vinovați, nici vrednici de atâta osândă. Am cetit de altfel și unele memorii și unele comunicate, cari au trecut din mână în mână, bătute la mașină, în anii trecuți și — cum ți-am spus — am vorbit și cu colonelul Fleșiaru.

— Ce bine îmi pare, că am dat în vorbă cu d-ta. Parcă auzindu-te, capăt curaj și încredere. Dar câtă frică am mâncat, când am auzit, cum pe unii din cei închiși li scot și-l omoară. Și ei sunt închiși din cauza „Inaltel Doamne”.

— Doar nu o va răbda Dumnezeu, să-le facă și mai mare rău, decât cel pe care l-a făcut.

— Să te-ază Dumnezeu, Părinte, și te rog mai fă și pentru ei câte-o rugăciune. Eu, Părinte, am trăit cu soțul meu numai câteva luni. Am dus o viață, cum numai în vis mi-am închipuit-o. Când te-am auzit odată vorbind la Biserica Universității de fiorii maternității, am început să plâng. Când am simțit întâia oară fiorii maternității, nu-ți poți închi-

sau mai mărunte, decât naționalul, care cerea abnegație, jertfă și luptă pentru întărirea și propășirea neamului întreg. Imnul nostru național, care ne-a legănat copilăria, ne-a însuflețit adolescența, și a dat încredere și forță bărbaților noștri în luptă pentru deșteptarea națională și unirea politică, s'a resimțit și el, după Unire, ca de altfel întreg sufletul românesc, de anumite crize.

Marea Unire înfăptuită, rebede s'au dat uitării eforturile supraomenești și jertfele aduse, și dincoace și dincolo de Carpați, pentru unire, și cu ele toate învățăturile ce se desprindeau din ele, singurele care ar fi putut să dea vieții noastre publice o linie dreaptă de orientare națională.

Tradiția trecutului a fost dată la o parte. S'au încercat noi orientări pentru educația națională, mai mult însă cu caracter politic, decât național. Mulțimea, cu o intuiție strămtă, confunda, sau mai bine zis, suprapunea interesele politice vremelnice imutabilelor comandamente naționale.

Nu este de mirat, că în dibuirea pe noi drumuri, *Deșteaptă-te Române* începu să devină anacronic. În sufletul adulților nu mai producea aceea schintee de foc sacru a luptătorilor noștri, iar în sufletul tineretului de după Unire nu mai avea aproape nici un ecou.

Deșteaptă-te Române își găsisse, în aceste vremuri de dibuire, refugiul la Românii de peste hotare.

În toamna anului 1932, am avut cinstea să însoțesc pe dl. Ministru Dimitrie Gusti într-o inspecție școlară în Maramureșul românesc. De acolo am trecut și la școlile românești din dreapta Tisei, pe atunci în stăpânire cehoslovacă.

Românii din dreapta Tisei, despărțiți de trunchiul național, ne primiră cu căldura dragostei frățești: la fiecare pas am simțit, din fiecare vorbă a lor am înțeles

acel sentiment de naționalism neprihănit, ce svâcnea în inima fiecăruia.

Ceeace ne-a impresinat însă mai mult a fost manifestarea din seara plecării. La despărțire, după o zi petrecută în mijlocul lor, mulțimea adunată sub cerul instelat, în fața casei venerabilului părinte Mihail Pop din Apșa de jos, a intonat spontan „*Deșteaptă-te Române*” și l-a cântat cu atâta religiozitate, încât pe toți ne podidiră lacrimile.

Inimșii apșeni își vărsaseră în acest cântec și transmiseseră prin el toată dragostea lor către Țara-Mamă, implorându-i brațul ei ocrotitor asupra lor.

După marea adunare dela Alba-Iulia din 1918, nu mai încercasem un sentiment atât de profund și curat românesc, ca în acele clipe.

Deșteaptă-te Române își găsisse terenul și adăpostul prielnic în sufletul celor obidiți.

Au trecut de atunci ani plini de frământări, de orientări noi și dibuiri: *Deșteaptă-te Române* se auzea în țară tot mai rar, sau de loc.

La eclipsarea lui *Deșteaptă-te Române* au contribuit, în mare măsură, de ce n'am mărturisit, și stăpânirile vremelnice; la început prin oneglijare tacită, iar mai târziu, prin o izgonire directă a lui *Deșteaptă-te Române* din programele festivalurilor oficiale (muzica militară, radio și altele). S'a mers până acolo, încât dintr'un poutpouriu românesc, compus de Iacob Mureșianu, din care făcea parte integrantă și *Deșteaptă-te Române*, acesta a fost suprimat, spre marea uimire a celor ce ascultau emisiunea Radioului românesc.

S'a socotit că, *Deșteaptă-te Române* nu mai exprimă un sentiment unanim românesc, ci mai mult un sentiment local, regional. Câtă rătăcire!

De altă parte tineretul, purtătorul aspirațiilor viitoare ale neamului, își turnase sentimentele sale în noi forme și

noui melodii, cu totul diferite de ale trecutului.

Catastrofa națională, ce s'a abătut asupra noastră în anul 1940, a avut căruț să ne trezească la realitate. Ea a evidențiat fi chip dureros abisul spre care am mers prin dibuiri continue, neglijând linia dreaptă a tradiției naționale.

Datorită acestei treziri la realitate, *Deșteaptă-te Române* și-a luat din nou locul de cinstire națională.

Nu cred să fi rămas suflet de bun Român neșurat, ochi neumeziți, când s'a auzit la Radio, după o tăcere îndelungată, întâiul *Deșteaptă-te Române*.

Acel moment de ușurare generală a dovedit cu prisosință puterea tradițională a lui *Deșteaptă-te Române*, adânc înrădăcinată în sufletul fiecărui bun Român, concretizând în versurile sale *voința dărză de luptă pentru neam, și siguranța izbânzit ce va să vie*.

Aug. Caliani

In prag de An Nou. Conducătorul Statului Român, d. Mareșal Ion Antonescu, de Anul Nou a dat o mișcătoare proclamație către „Românii de pretutindena și de toate vârstele”. Desprindem din ea rândurile de căldă simțire și de românească gândire a celui ce a semnat-o.

„Anul 1941 — scrie Mareșalul — a fost un an de răspântie în istoria Neamului și în fapta românească. Anul 1941 a început sub povara zdrobitoare a luptei dintre frați, pe care istoria noastră n'a cunoscut-o și conștiința românească n'o va admite niciodată.

[...] Cu setea neînfricată a dreptății, cu credința nesdruncinată în Dumnezeu strămoșilor noștri, am pregătit cu toții după aceea, — în inimi și în faptă, — Războiul nostru Sfânt.

Și la 22 Iunie, am înecat în valuri de sânge al jertfei ostașului român, granița prădării și împilării, pe care ne-o împuseră dușmanii dela Răsărit.

[...] Istoria va judeca războiul nostru din 1941 nu numai ca o luptă pentru drepturi și

pul, cât de fericiți eram. Eram fericiți și mulțumiam lui Dumnezeu, că ne-a socotit vrednici, să colabora cu El la creiere. Dar curând a venit aceea grozavă Vinere a sfințelor Patimi, care a rupt în mod brusc legăturile văzute ale unei căsătorii fericite.

— Cum? Copilul s'a născut după aceea?

— Da, Părinte! Copilul a cunoscut pe tatăl său în închisoare. Ce întâlnire grozavă, Părinte!

Dar povestind am trecut din strada Regina Maria și am ajuns în fața Tribunalului, unde trebuia să ne despărțim.

— Doamnă dragă, să-ți dea Dumnezeu curaj și nădejde. Nu poți altceva decât să te rogi și să ne rugăm.

— Așa, Părinte, să ne rugăm.

Acasă deschid cărticica, curios să cetesc versurile. Versuri nepretențioase, dar cât suflet e depus în ele! Ce suflet credincios și delicat! Cu câtă emoție am cetit acele versuri, pe alocuria lipsite de artă, dar pline de cele mai calde și mai nobile sentimente. În ele își cântă credința tare, nădejdea puternică și dragostea nemărginită față de Răstignitul și Precurată, și își plânge durerea, „crucea mea”, cum spune în titlu. Incepe cu o „Inchinare” adusă lui Dumnezeu:

*Inchin aceste versuri
Sfinte și curate*

*Celor ce iubesc
Divina și maestate.*

*Inchin aceste gânduri
Sfinte rugăciuni,
Tuturor, Stăpâne,
Celor blânzi și buni.*

*Cu toții împreună
Să Te preamărim,
Și viața 'ntreagă
Ție s'o jertfim.*

*Primește deci, Stăpâne,
Ruga noastră sfântă,
Și gândul senin
Ni-l binecuvântă.*

Cetitorilor săi le dă sfatul „să caute cât mai mult pe Domnul și să-l iubească”, pentru că El ne așteaptă pe sfințele altare

*De Dânsul aproape
Să rămănem mereu
Și nimic în lume
N'o să ne pară greu.*

Se roagă lui Isus, ca să o ajute să ajungă la al Țării Cap:

*Pe cel nevinovați
Din închisorii să-i scap
De cinci ani trecuți
Ei suferă cumplit
Și printre ei se află
Și soțul meu iubit...*

Cântă trei eroi, pe Isus cel răstignit, pe pe soțul iubit și pe copilășul, care

*Departa de ai lui părinți
La bunicii lui cumiți
Crește fără ca să știe
De cumplita-ne urgie,
Care-l ține'n despărțire
De-a părinților iubire...*

Duios ne cântă întâlnirea copilășului cu tatăl său:

*Când de trei ani ai trecut
Al tău tată te-a văzut.
Într'o zi mândră cu soare,
Te-am dus până la închisoare,
L-ai cuprins, l-ai sărutat,
Iar el jucării ți-a dat.
La ureche l-ai șoptit:
„Ticuțule, mult iubit,
Hai acasă, nu mai sta,
Că ni-l dor de Dumneata”*

Cântă cu multă căldură arătările Precuratei dela Baneaux. Despre „a șaptea arătare” cântă:

*Și-a șaptea oară
Te-ai arătat Fecioară,
Și din nou ne-ai îndemnat
Să ne rugăm ne'ncetat.
Asculta-vom sfântu-Ți sfat
Și cu sufletul curat*

pentru dreptate, ci ca o jertfă pentru credința creștină și pentru civilizația Europei

Ne-am împlinit îndatorirea față de altele strămoșilor și am respectat istorica noastră misiune de a apăra, cu sânge românesc, Snd-Estul Europei. Aceasta a fost și aceasta va rămâne misiunea noastră europeană.

[...] Lupta nu este sfârșită.

In jurul nostru neamurile au încins brâu de foc pe întreg pământul, iar la Răsărit stăruie încă urmele domniei întunericului.

Anul 1942 va fi un an de lupte grele și de judecăți izbăvitoare.

Incețarea popoarelor va trebui să deschidă lumină de viață nouă prin biruința drepturilor.

Neamul românesc nu poate ieși din această frământare decât puternic și sporit în drepturile și onoarea lui, pentru că el a adus în această luptă sufletul credinței, sângele jertfei și onoarea dreptății.

De aceea, Români, în acest prag de An Nou, priviți cu încredere viitorul!

Pentru a-l putea stăpâni; pentru a putea înfrunța ceasurile grele ce vor să vină; pentru a întemeia dreptatea viitoare; trebuie ca toți, uniți, să legăm cuget cu cuget, braț de braț, trup de trup și, în marș asupra soartei, Neamul întreg — dela Regele lui și până la cel din urmă fiu — să nu fie decât o singură conștiință, o singură voință, o singură faptă, o singură jertfă: lupta pentru patrie.

[...]Anul 1942 va fi un an de întemeiere a unor instituții românești în care toți românii curați, întregi, muncitori și conștienți de răspunderea lor, să-și poată uni sforțările pentru izbăvirea Patriei.

Azi vă adunați cu toții în tinde de biserică, în lumina caldă a vetrei românești, în cazărmi și pe câmpuri de luptă, pentru ca, din înaltul cerului, să primiți, în sunet de clopote semnul credinței veșnice a Dumnezeuului nostru ocrotitor. Pentru El am luptat, pentru credința strămoșilor noștri, pentru aceste vetre sfinite pe care ni le-au zidit părinții, pentru

aceste câmpuri de bătaie pe care le vor stropi cu sângele mândriei lor, copiii noștri.

În fața lui Dumnezeu, în fața credinței Lui, în fața gloriei strămoșilor noștri, stăm azi uniți și gata de a înfrunța toate primejdiile anului ce va să vină, gata de a urca toate crestele biruinții, care nu poate să întârzie..."

Știri mărunte

Majestatea Sa către Armată. De începutul noului an în care am intrat, Maj. Sa Regele Mihai I. s'a adresat oștirii cu un înalt ordin de zi, prins în termenii aceștia: „Ostași, Speranțele pe care întreaga suflare românească le-a pus în voi la începutul anului nou 1941, le-ați împlinit cu prisosință. Prin vrednicia voastră ați asigurat Țării liniștea. Prin curajul și sângele vostru ne-ați readus Bucovina și Basarabia, reîntregind hotarele spre Răsărit. Și acum încă parte dintre voi luptați pentru a înfrânge svârcoțurile dușmane și stați de veghe pe teritoriile ocupate. Țara întreagă și cu Mine vă suntem recunoscători pentru ceea ce ați înfăptuit. De aceea încep noul an cu gândul la voi. Cu nădejdea în Dumnezeu și încredințat că virtuțile voastre și dragostea de Țară și neam vor asigura un viitor strălucit scumpei noastre patrii, vă urez din adâncul inimii Mele: La mulți ani, și sănătate! — MIHAI.”

Bucurii sfinte la Mihăileni. Credincioșii noștri din Mihăileni s'au pregătit pentru sărbătorile Nașterii Domnului cât se poate de frumos: Au invitat în mijlocul lor pe P. Vasile Dardai, ieromonah bazilitan dela Obreja, care din 6—12 Decembrie, prin predici potrivite, le-a pregătit sufletele pentru praznicul luminos al Nașterii Domnului. Rezultatul a fost peste măsură de frumos: s'au apropiat de sfintele taine peste 95% din credincioși. La mărturisiri s'a ostenit și p. Aurel Aldea, preotul local. — Laudă Domnului pentru toate!

Binecuvântare de capelă. Dărâmandu-se biserică noastră din Târlău, în urma ploilor de anul trecut, bunii noștri credincioși de aci, în frunte cu p. I. Penția, păstorul lor sufletesc, s'au îngrijit de amenajarea unui nou lăcaș de închinare, până când Cel de Sus îi va învrednici să-și ridice biserică nouă. În ziua de 28 Decembrie 1941, p. canonic Aug. Folea dela Blaj, însoțit de p. Eugen Arieșanu, protop. Târnăvenilor, a făcut binecuvân-

tarea sărbătorească a capelei ce a fost deschisă în casele parohiale. La actul sfânt, pe lângă cei poameniți, a luat parte și altă lume de intelectuali din loc și enoriași ai p. Penția. Un fiu al parohiei — p. Valer Suci din Crăciunelul de jos — a făgăduit 20.000 Lei pentru noua biserică ce s'a clădit în satul nașterii Sf. Sale.

Corpul Diplomatic pentru „Ajutorul de iarnă.” La inițiativa Ex. Sale *Andrea Cassulo*, nunțiu apostolic dela București, membrii Corpului Diplomatic din România au contribuit la „Ajutorul de iarnă” cu suma de 250.000 Lei. Acest lucru l-a adus la cunoștința d. Mareșal Antonescu zilele trecute. Exc. Sa Nunțiu, care-i și decanul Corpului Diplomatic, printr'o scrisoare în care spune, între altele: „În aceste momente, când caritatea pentru frații aflați în strâmtoare pare să ia un avânt cu totul deosebit, ținem și noi să aducem contribuția noastră spre alinarea suferințelor tuturor acelor cari așteaptă dela noi toți o îmbărbătare frățească.” La scrisoarea Nunțiuului Apostolic a răspuns Conducătorul Statului cu asigurarea c'a rămas adânc impresionat de dovada iubirii creștinești cu care a fost îmbrățișată ideea ajutorării celor ce duc lipsă.

Locale. Dumineca viitoare, a lui Zahău, va predica în catedrală p. profesor *Filip Pop*, rectorul Internatului Școlii Normale de Băieți

— Echipele pentru „Ajutorul de iarnă”, formate din profesori, învățători și 80 de elevi, au colectat în ziua de 6 Decembrie 1941 nu mai puțin de 65.308 Lei, precum și efective de îmbrăcăminte în hrană a căror valoare — cum se afirmă — ridică suma to-

Omagiu dulos. În seara Bobotezei din acest an, *Radio Roma* a difuzat știrea că ostașii români au ocupat dealul Capella din apropierea Sebastopolului, pe care deal se afla un osuar ce cuprindea rămășițele miștilor italieni căzuți acolo, pe câmpul de onoare, în 1854, și lângă care se ridica și un paraclis, transformat de ruși în adevărată fortăreață. După ce s'a menționat faptul că ostașii cuceritori imediat au reaprins candelarele în cinstea celor ce-și dăduseră, cu stăția ani în urmă, sângele pe acele meleaguri, s'au mai adaus și următoarele: „Frații de limbă și de sânge au recucerit acum dealul sfânt pentru națiunea italiană, iar Italia salută cu aceeași dragoste pe vitejii ostași români cari au desrobit Capella, ca și pe fiii ei cari au luptat cu ani în urmă aci”.

Darul Führerului. Cancelarul *Hitler* a făcut Conducătorului Statului Român un cadou prețios: un automobil marca Mercedes-Benz, tipul Gross Mercedes, de 8 cilindri în linie și o putere de 240 H. P. Lungimea mașinei e de 6 metri, greutatea de 4300 kg., viteza de 160 km. la oră, și este — după cum scriu gazetele — cea mai modernă expresie a producției germane de automobile. Predarea a făcut-o maiorul Engel, care a adus Mareșalului Antonescu și un mesagiu special din partea Führerului.

Nouii subsecretari de stat. La Ministerul de interne au fost numiți subsecretari de stat dd. *Vasiliu Z. Constantin*, general de divizie, și *Petre Strihan*, conferențiar universitar. Numirile au apărut și în „Monitorul Oficial.”

Elveția misionară Deși numai o parte din populația confederațiunii elvețiene e catolică, Elveția e între primele țări cu spirit misionar. După cum anunță Agenția Fides, se află în misiuni 294 preoți elvețieni, 141 frați laici și 738 călugărițe, adică în total 1173 misionari, ceea ce face 0,20 la o mie de locuitori. Italia are 0,19, iar Franța 0,30 la o mie de locuitori.

Biserici refăcute. Urgia bolșevică, în timpul cât a stăpânit Țările Baltice și Ucraina, a deteriorat și a distrus nenumărate lăcașuri de închinare. În noua situație, după informații gazetărești, s'a început imediat și se continuă de zor restaurarea bisericilor dărăpănate și clădirea de biserici noi. Din totalul bisericilor aflătoare în țările pomenite, se slujește deja în aproape 70 la sută.

Nu este Român

cine nu semnează la

Imprumutul Reîntregirii

Octavian Popa

*Ne vom face și cuminți
Înălțându-ți rugi fierbinți*

*Cu brațul Tău ne'nconjoară,
Dulcea cerului comoară,
Ca'n jurul Tău strâns uniți
Să trăim noi fericiți.*

Am întâlnit-o de mai multeori. Despre cârtică am scris în „Foaia noastră” și s'a bucurat mult. În August 1940 am întâlnit-o iarăși în fața Catedralei.

— Ce-o mai fi de noi, Părinte?

— Știe numai Dumnezeu, dar evenimentele, cari sunt în curs, poate vor aduce și eliberarea celor închiși.

— Să te audă Dumnezeu. Nu-ți poți închipui, cât de greu mi-a căzut, când un intelectual în vara asta mi-a zis: „Ce mai aștepti? Divorțează!”

— Și ce i-ai răspuns?

— Am răspuns așa: Legătura noastră e mult mai sfântă, decât să mă pot gândi, să o calc în picioare. Soțul meu e nevinovat și îl aștept cu credință și cu dragoste. Dar chiar de așa avea un soț criminal și ar fi închis, l-aș aștepta și aș trăi cu el, ca să-l îndreptez. Bărbatul s. Monica a fost rău și ea l-a făcut bun. Legătura sufletească nu o pot zdrobi zăbrelele închisorii...

Ce concepție înaltă despre căsătorie și despre maternitate avea femeia asta! Ce suflet delicat și nobil!

— Dar mai în vară te-am văzut, Părinte, cu o doamnă, care părea suferindă?

— A fost soția mea, care are multă afinitate sufletească cu d-ta. — Și i am vorbit mai multe despre mama copiilor mei, care în timpul acela își căuta sănătatea în Brașov, cu sufletul îndurerat și îngrijorat de soarta celor patru copii mobilizați.

— Spune-i, Părinte, că dacă ar putea intra iuridic în sufletul meu, aș invidia-o, dar așa o fericesc și doresc din tot sufletul să-i ajung urma.

La începutul aceluia grozav Septembrie din 1940 am întâlnit-o din nou:

— Doamnă, cred că în timpul acesta de mare nenorocire, vei avea fericirea să-ți vezi soțul liber.

— Părinte, ori cât am dorit și doresc să-l văd liber, nu aș fi dorit odată cu capul, ca între astfel de împrejurări să-i vină eliberarea.

Nu ne-am mai întâlnit. Nenorocirile s'au ținut lanț. Când a apărut „Cartea durerii” de episcopul Bougaud (în editura p. Dăianu), nu am înțeles-o. Acum o înțeleg. Când a doua zi, după ce am cetit în „Unirea” știrea morții Aureliei Bungardean m. Mândruțiu, am săvârșit s. liturgie pentru cele două femei, cari aici pe pământ nu s'au cunoscut, dar desigur acum se cunosc în cer, aveam impresia, că nu eu mă rog pentru ele, ci ele pentru mine.